

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec december 1935. Darila: Za Pestevskov kamen: Ferdo Primec, Celje, Din 50.—; Marica Bregant, učitelj, Dramlje, Din 100.—; dr. Simon Dolar, Kranj, Din 50.—; Joško Bizjak, šolski upravitelj v pok., Ljubljana, Din 100.—; France Lobnik, živnozdravnik, Gornji grad, Din 30.—; Anica in Anton Hren, Studenci, Din 50.—; trgovina čevljev V. Wregg, Maribor, Din 50.—; Jos. Kolman, posestnik, Slivnica pri Mariboru, Din 20.—. — Simon Vodenik, šolski upravitelj v pok., Kranj, iz hvaležnosti do svojega najboljšega učitelja, pokojnega dr. Janka Bezjaka, Din 50.—; Mirko Kožuh, Maribor, v hvaležnem spominu svojemu razredniku, dr. Janku Bezjaku, Din 50.—. — Ga. dr. Sernečeva, Maribor, v zahvalo za petje ob grobu njene sestre, učiteljice Sorlijeve, Din 200.—. — Vsem darovalcem iskrena zahvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi Din 6350.—. — Deležina Din 30.—. — M. Kožuh, blagajnik.

—g Prvi uspeh zborovanja, na katerem smo obravnavali predavanje o Učit. tiskarni, se je že pokazal. Nanovo se je dosedaj prijavilo v Ljubljani 12 učiteljev(ice) kot zadržniki Učiteljske tiskarne.

Za trud vsem poverjenikom najlepša hvala, ostalim tovarišicam(em) v posnemanje!

POROČILO

s sestanka zadruge »Dom učiteljice« v Ljubljani, ki je bil dne 4. januarja t. l.

Po otvoritvenem nagovoru je poročala načelnica zadruge tov. Sodnikova o delovanju zadruge. Gospodarski svet JUU je započel akcijo za podvig vseh včlanjenih učiteljskih gospodarskih ustanov. V ta namen so se že odposlala informativna predavanja posameznih ustanov vsem sreskim učiteljskim društvom. Sedaj je ležeče na naših poverjenicah, da se zavzamejo za našo stvar, kadar pride na zborovanje vrsta na »Dom učiteljice«. Zadnji odtegljaji od plač so razpoloženi precej poslabšali, toda ravno taki udarci morajo dvigniti našo odpornost, saj nam jasno pričajo, kako zelo potrebna nam je samopomoč. Naš dom bi nam ne bil samo materialna dobrina, večjo važnost polagamo na njegov pomen kot moralno oporo in kulturno središče.

Za uresničenje naših načrtov ostanejo kot najzanesljivejša in izdatnejša sredstva kamni potom mesečnih odtegljajev. Čeprav živimo v težkih razmerah, zamore zavedna učiteljica utrpiti določeni znesek, saj ima zavest, da žrtvuje za našo skupnost in boljše bodočnost.

Nato je predavala g. Cirila Štebijeve, bivša učiteljica, o temi: »Učiteljica — kot središče pošolske izobrazbe kmečke žene.«

Zgodovina ženskega gibanja, ki ima v programu tudi vsestransko izobrazbo žene, izpričuje, da so bile voditeljice tega gibanja večinoma učiteljice. One so umele zainteresirati meščanske žene za razumevanje političnega udejstvovanja in jih pridobiti kot sobojevnice za popolno državno in politično izenačenje obeh spolov. Učiteljice so tudi sodelovale pri organizaciji delav. Da bi pa pridobile za naš skupen boj po številu najmočnejši del žen — naše kmetice, jim dosedaj ni uspelo. Kmetica nima pravega zaupanja do učiteljice in vez med njima je veliko rahlejša kakor vez med učiteljem in kmetom. Sploh se učiteljice manj upoštevajo kot njih moški tovariši. Kateri izmed učiteljev so si znali pridobiti zaupanje in ugled? Predvsem vzorni sadjarji, čebelarji ali učitelji, ki so poleg šole delali za ljudstvo v zadrugah, posojilnicah in drugih gospodarskih ustanovah. Zakaj bi se tudi učiteljice ne udeleževale na gospodarskem polju in si tako utrdile svoj položaj.

Že na učiteljsku bi se morala polagati važnost na to, da učitelj delokrog ni samo šolska soba, nič manj važno ni delo med narodom. Tako udejstvovanje pa zahteva, da temeljito pozna učitelj sam gospodarska kakor tudi vsa socialna in politična vprašanja. Sedanja ureditev učiteljske ne nudi naraščajočim zadostne zadevne predizobrazbe.

Fantje imajo sicer praktičen pouk v sadjarstvu, dekleta niti tega ne. Teoretični pouk v gospodinjstvu, ki so ga deležna dekleta, nikakor ni zadostna priprava za praktično udejstvovanje med kmečkimi ženami.

V gospodarskem pogledu je torej učitelj bolj zaželen moč kakor učiteljica, ravno zaradi njene pomanjkljive izobrazbe. Kako je z njeno socialno in politično izobrazbo?

Temelji za študij teh vprašanj brez kakega strankarskega vplivanja bi se morali položiti že na šoli za oba spola enako neglede na to, da žene v naši državi še nimamo političnih pravic. Učitelj kakor učiteljica, ki hoče ta voditi narod, morata na podlagi teoretične predizobrazbe zasledovati živo življenje svojega naroda in ga primerjati z življenjem ostalih narodov, imeti morata voljo, da popravita vse napake, kolikor je v njihovi moči. Učiteljica ne bi smela zapustiti učiteljskega, dokler si ni prisvojila zmožnosti, ustvariti si svoje trdno nazoranje, ki bo vodilo njeno delo.

Gospodarska, kakor tudi splošna izobrazba učiteljice, ki bi jo usposobila za delo med kmečkimi ženami, je torej pomanjkljiva. V tem oziru bo treba reformirati ali dopolniti načrt učiteljske. Dokler tega ne dosežemo, si moramo pomagati s samoizobrazbo po končanem študiju na učiteljsku. Kot uvod v študij socialnih in političnih vprašanj je priporočljiva knjiga Vodetove: »Žena v današnji družbi«. Dalje Becerovi prevodi: »Žena in socializem«, »Zgodovina socializma in soc. bojeva«. Čitanje dnevnega časopisa, predvsem uvodnih političnih člankov. Kako zanimivi in poučni so ravno ti članki, najbolj nazorno pokaže n. pr. objava našega državnega prora-

čuna. Iz njega se razvidi, kako se vodi državno gospodarstvo, kar bi morale žene kot skrbne matere in gospodinjice še prav posebno zanimati. S promatranjem in primerjavo dohodkov in izdatkov posameznih ministrstev dobimo vsaj približno vpogled, kako se vodijo državni računi. Ravno tako zanimive so objave o davkih. Ako znamo dnevne časopise pravilno čitati, najdemo vse polno migljajev, ki nam dajo misliti in nas silijo k študiju političnih in narodno-gospodarskih vprašanj.

Učiteljice naj si s samoizobrazbo skušajo pridobiti toliko znanja, da bodo lahko delale med kmečkim ženstvom, ga pridobile in polagoma usposobile za sodelovanje z moškimi najprej v občini, potem tudi v državi.

Pri tem delu bodo naleteli seveda na ovire. Javnost je vajena, da delajo učiteljice v podrejenih vlogah za druge. Gorje pa, če hočejo nastopiti po lastni iniciativi! Največ krivde leži v tem oziru na učiteljih samih. Kdo se bolj ne brani vodilnih mest v odborih in društvi kakor učiteljice, ker nočejo nositi odgovornosti.

Že prej se je poudarjala važnost gospodarskega vprašanja, zato smatramo gospodarski pouk kot temelj za nadaljnjo izobrazbo kmečke žene in sredstvo za zblizanje učiteljice s kmetico.

Za gospodinjski pouk se matere najbolj zanimajo, in pri takih prilikah naj bi učiteljica navezala pogovor na druga vprašanja bodisi vzgojna, zdravstvena. Opozori naj mater, ki pošilja hčer služiti v mesto, na nevarnosti, ki so jim izpostavljeni dekleta, na socialne in strokovne organizacije in ustanove, ki so jim v pomoč. Govori naj z njimi o starostnem varovanju, o štednji, o hranilnicah. Seznanj naj žene z razmerami drugih pokrajin, o našem izvozu, uvozu, o vlogi Rdečega križa, o skrbi za vojne invalide, o skrbi za lastno zdravje, o bolnicah, porodnišnicah, o varstvu otrok, o Zdravstvenih zadrugah, o Protituberkulozni ligi.

Namen te vrste dela učiteljice bi bil predvsem, zbuditi v kmečkih ženah željo, da bi sodelovale pri upravljanju občine in države. Da dosežejo to le z volilno pravico, bodo same prav kmalu uvidele, ne da bi jim morala učiteljica mnogo o tem govoriti.

Temeljito, zanimivo in poučno predavanje je izzvalo živahno debato, v katero so poslele tovarišice: Jarčeva, Kalinova, Kuharjeva, Novakova, Pehanjeva, Prešernova, Vodetova. Iznesla so se naslednja mnenja:

Kako uspešno lahko šola pripravlja za razumevanje socialno političnih vprašanj, nam kaže pouk v državnoznanstvu, kakor ga poučujemo v zadnjem razredu meščanske šole.

Pri obravnavanju političnih vprašanj mora učiteljica zelo previdno postopati, da se njene izjave ne bi tolmačile krivo.

V obmejnih krajih je učiteljici delo med ljudstvom zelo otežkočeno, ker se še ni prilagodilo novim razmeram in je še pod tujim vplivom.

Z vztrajnim požrtvovalnim delom si učiteljica pridobi zaupanje pri ljudeh; pošteno mnenje in poštena kritika je vselej na mestu.

Lepa prilika kako si pridobi učiteljica zaupanje kmečkih žen, je delo v smislu Unije za zaščito dece, ki ima v svojem programu predvsem skrb za revne matere in dojenčke.

Soglasno so se sprejeli sklepi:

1. Socialno politična izobrazba učiteljice se smatra za nujno potrebno.

2. Zadruga »Dom učiteljice« naj posreduje: a) da bi Sekcija Jugoslovenske ženske zveze skušala izvajati reformo žen, učiteljice v smislu gospodarske in socialno-politične izobrazbe učiteljice.

b) Ženska zveza naj bi v velikih počitnicah priredila socialno-politični tečaj za žene.

Nato se načelnica zahvali g. predavateljici in jo naprosi, naj bi še večkrat prišla med nas, posebno zaželena bi nam bila kot predavateljica na soc.-političnem tečaju.

UČITELJSKA GOSPODARSKA IN KREDITNA ZADRUGA V CELJU

Živimo v slabi dobi in pritisk gospodarske krize čuti tudi učiteljstvo. Toda zgodaj je spoznalo rešitev svojega gospodarskega problema v organizaciji, v samopomoči in so v ta namen ustanovili zadruge.

Naša kreditna zadruga deluje sedaj kot denarni zavod in se polagoma, toda sigurno razvija. Število zadržnikov je danes naraslo na 320. Vsako leto posodi učiteljstvu preko 100.000 Din.

Da pa se bo zadruga še intenzivneje gibala, prosimo, da pristopate kot zadržniki. Zadostuje da pošljete 10 Din za vpis v zadrugo.

Tovariši - tovarišice! Nalagajte denar v našo učiteljsko zadrugo. Ustvarite si počitniški fond, ki vam bo omogočil potovanje, letovanje itd.

Avgust Agnola

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA ŠT. 10

Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zreal in šip. Kompletne opreme za restavracije, hotela, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

Iščite pošojilo pri Učiteljski zadrugi! S tem koristite tudi učiteljskemu stanu. Učiteljski stan bo močan le v gospodarski osamosvojitvi.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev Kot smo poročali v prejšnjem »Učit. tovarišu« ter z okrožnico (7. I. t. l.), se bo vršil prihodnji pevski tečaj 2.—4. februarja t. l. Vse tovariše (-ice) pevce (-ke) vljudo prosimo, da se tečaja gotovo udeležijo, ker imamo v začetku marca več nastopov. (Glej okrožnico!) Z ozirom na to, da bomo na tečaju pričeli študirati nov program, vljudo vabimo k zboru dobre pevce. Posebno dobrodošli bi bili artističnemu vodstvu fundamentalni basi in drugi moški glasovi. — Tečaj bo pričel 2. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Pevci bodo prenočevali v Vajeniškem domu. Za pevke, katere nimajo prenočišča, bomo ista preskrbeli v teku tega tedna in jim kraj javili ob pričetku tečaja.

Šolski radio

—r XV. teden. Ponedeljek 27. januarja bo ob 9. uri oddajala II. deška in deškiška meščanska šola v Ljubljani »Svetosavsko proslavo«. I.—III. Program: 1. Govor o Sv. Savi. 2. Deklamacije: a) Vojislav Ilić: Sveti Sava; b) Petar Preradović: Pozdrav domovini; c) Petar Preradović: Zvanje Slavljanstva; d) Petar Preradović: Rodu i jeziku; e) Petar Preradović: Molitva; f) dr. A. Debeljak: Sv. Sava; g) Jan. Plestenjak: Sv. Sava. 3. Petje: a) Himna sv. Savi (Ciril Pregelj); b) Neka živi Jugoslavija!; c) Orač na Topoli (Emil Adamič); d) Sijaj sonce. — V torek 28. januarja ni šolske oddaje. — Petek 31. januarja ob 11. uri bo priredil g. Arnošt Adamič dvogovor: Živalski nagon, razum ali kaj? Vsebinska: Nagon — nezavedno, a smoteno dejanje. Primeri iz živalskega sveta. Ne razum, pač pa priučljivost, inteligencija, dresura. Poskus in zmota kot izvor živalskega »razuma«. Razum — blagoslov in prokletstvo človeškega rodu. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 26. januarja ob 15. uri predavanje: Kmetijski nasveti.

Stanovska organizacija JUU Iz Izvršnega odbora

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku pretsjedniku Jugosloven. učiteljskog udruženja Beograd. Učiteljsko udruženje sreza šavničkog u cjelosti odobrava Vaš intenzivni rad na opšte dobro učiteljstva. Na poslu za opštu, a pravednu stvar moramo svi zajednički i strajati. — Drugarski pozdrav u ime udruženja: P. C. Nikolić, sekretar. M. Pejović, pretsjed.

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku Pretsed. glavnog odbora Jug. učit. udruženja Beograd. Upravni odbor ovoga društva na sjednici svojoj od 31. decembra 1935 god. jednodušno je zaključio da Vam se u ime učiteljstva sreza samoborskoga izrazi puno priznanje za Vaš rad oko zaštite naših prava. — Drugarski pozdrav. — Tajnik: B. Antonić. Pretsjednik: Zvonimir Moholjević.

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku pretsjedniku učit. udruženja Beograd. — Učiteljstvo sreza hvarskog sa godišnje skupštine odobrava Vaš poslednji stav za učiteljska prava izražavajući saglasnost u daljnjoj nepokolebivosti. — Pretsjednik: Posinković.

Iz društev Vabila

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo v soboto, dne 8. februarja ob 10. uri v Rogški Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu tudi predavanje tov. Logarja »O vzgoji iz družboslovnega stališča«. V smislu sklepa zadnjega zborovanja se bo nadaljevala debata o učiteljevem delu na vasi. Če posejajo naša zborovanja tovari-

šice in tovariši iz hribovskih vasi še dokaj redno in stvarno sodelujejo, naj bi prihajali pač vsi iz šol ob železniški progi. — Odbor.

Poročila

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo 14. decembra 1935 v Velenju. — Navzočih 87% članstva.

Predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzočega predavatelja tov. Vranca iz Maribora. Preide nato na čitanje dopisov, ki so tvorili podlago za prav živahno debato.

Po izvršenih redukcijah naših prejemkov je nastal za učiteljstvo do skrajnosti žalosten položaj, v katerega so zašle nekatere rodbine in navedel je še primer, ko oboleli učitelj ne more poklicati zdravnika.

Na zahtevo članstva je pokrenila sekcija akcijo v svrhu preprečenja izvajanja uredbe o znižanju prejemkov. Opažalo se je, da temu koraku ni sledilo vse članstvo in da ni ta akcija dosegla zaželenega uspeha. Sekcija sporoča, da se te samoobrambne mere ukinejo in priporoča zopet pristop v društva in naročanje časopisov. O tem vprašanju se je vnela ostra debata, po kateri je bila sprejeta z večino glasov tudi posebna resolucija.

K dopisu o anketi za sestavo čitank, je podal informativno poročilo navzoči tov. Vranc. Po nastali debati se je osnoval odbor za zbiranje gradiva, v njem so tov.: Mencej, Vreže, Kac, Mlinšek, Jenko, Radšel, Menhart.

Glede Slov. šolske matice je tov. Mlinšek mnenja, da naj ta uvede poleg teoretičnega znanstva tudi več praktične snovi v zvezi z modernimi načeli šole. Tov. Mencej je mnenja, da je sistem Slov. šol. matice okostenel in nesodoben ter da je to vzrok nizkemu številu naročnikov.

Napad na tov. Dimnika obsoja soglasno vse članstvo in pričakuje, da se bo izpad tov. Milojevića razčistil pred častnim razsodiščem.

O učit. gospodarskih ustanovah je poročal tov. predsednik in priporočal pristop — posebno k Učit. samopomoči in Samopomoči učit. otrok v Ljubljani, kar je le nam samim v korist!

Po vseh teh poročilih in debatah je predaval tov. Vranc o temi: »Aktualni pedagoški problemi«. Nazorno je razvil razne metodne poti v zvezi z novodobnimi zahtevami današnjega pouka. Članstvo je sledilo z zanimanjem njegovim izvajanjem — tov. predsednik pa se mu je za trud najiskrejeje zahvalil.

Vrečko, predsednik. R. Macarol, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake in mešane glasove Janko Zirovnik. — Druga, preurejena izdaja v dveh zvezkih. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Izšel je drugi zvezek te zbirke, ki vsebuje 55 narodnih napevov s popolnim narodnim besedilom. Izmed teh so 34 narodne pesmi prirejene samo za mešane glasove (sopran, alt, tenor in bas), ostale pa za moške glasove (I.-II. tenor in I.-II. bas) in mešane glasove, skupaj 77 narodnih pesmi.

— Stari mojster Zirovnik je odlično izvršil svojo nalogo: globoko je zajel v neizčrpni vrelci narodne poezije in povil pestro in bogato kito dehtečega cvetja, ki bo navduševalo naše pevske zборе in z radostjo napajalo poslušalce. Iz narodove zakladnice dvignjeno bogastvo si odpira z Zirovnikovim posredstvom veselo pot v narodovo dušo. — Lična vnanost II. zvezka ima žepno velikost; cena kartoniranemu izvodu Din 40.—, v polplatno vezanemu Din 46.—.

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

BATERIJSKI RADIO

odličn, štiriceven, prodam za Din 650.—, tudi na odplačila, ali zamenjam za dobro kolo ali kaj sličnega.

Milkovič — Sela — Kamnik.

NOVO!

Stenski zemljevid kraljevine Jugoslavije

(Dr. A. Franović-Gavazzi) — Fizična karta z razdelbo na banovine —

III. izdajo priredil prof. Ivo Juras — Merilo 1 : 600.000 — Velikost

128/152 cm — Cena nalepljenemu zemljevidu na platnu in palicah 320 Din

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«

registrirane zadruge z omejeno zavezo

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6